

STRATEGIC DEVELOPMENT OF UZBEKISTAN'S HIGHER EDUCATION
SYSTEM IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION: A DEEP
SWOT ANALYSIS BASED ON THE SYSTEMS APPROACH

Bulturov Jamshidbek Soxibjon ugli,

1st year master student in Philosophy

Namangan State University

Sodirjonov Muhridin Mahamadaminovich

Namangan State University

Doctor of Philosophy (PhD) in Sociology, Acting Professor

<https://orcid.org/0000-0003-1563-4631>

Abstract: This article explores the strategic development of Uzbekistan's higher education system in the era of digital transformation through a deep SWOT analysis based on the systems approach. In the context of the "New Uzbekistan" strategy and the "Digital Uzbekistan-2030" program, the strengths and weaknesses of the system, along with external opportunities and threats, are analyzed in detail. As a result, practical recommendations are provided for modernizing the higher education system according to the requirements of the digital age and enhancing its competitiveness.

Keywords: higher education system, digital transformation, systems approach, SWOT analysis, strategic development, Digital Uzbekistan-2030, innovative education.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA O'ZBEKISTON OLIY
TA'LIM TIZIMINING STRATEGIK RIVOJI: TIZIMLI YONDASHUV
ASOSIDAGI CHUQUR SWOT TAHLILI

Bulturov Jamshidbek Soxibjon o'g'li,

Falsafa yo'nalishi 1-kurs magistranti

Namangan davlat universiteti

Sodirjonov Muhridin Mahamadaminovich

Namangan davlat univeristeti

Sotsiologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD), v.b. professor

<https://orcid.org/0000-0003-1563-4631>

Anotatsiya: Maqola O'zbekiston oliy ta'lim tizimining raqamli transformatsiya sharoitidagi strategik rivojini tizimli yondashuv asosida chuqur SWOT tahlili orqali o'rganishga bag'ishlangan. "Yangi O'zbekiston" strategiyasi va "Raqamli O'zbekiston-2030" dasturi doirasida tizimning kuchli va zaif tomonlari, tashqi imkoniyatlari hamda tahdidlari kompleks tahlil qilingan. Natijada oliy ta'lim tizimini raqamli davr talablariga mos ravishda modernizatsiya qilish va uning raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim tizimi, raqamli transformatsiya, tizimli yondashuv, SWOT tahlili, strategik rivojlanish, Raqamli O'zbekiston-2030, innovatsion ta'lim.

**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ
ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ
ТРАНСФОРМАЦИИ: ГЛУБОКИЙ SWOT-АНАЛИЗ НА ОСНОВЕ
СИСТЕМНОГО ПОДХОДА**

Бултуров Жамиидбек Сохибжон угли,

магистрант 1 курса направления Философия

Наманганский государственный университет

Содиржонов Мухриддин Махамдаминович

Наманганский государственный университет

Доктор философии (PhD) в области социологии, исполняющий обязанности

профессора

<https://orcid.org/0000-0003-1563-4631>

Аннотация: Статья посвящена исследованию стратегического развития системы высшего образования Узбекистана в условиях цифровой трансформации

с помощью глубокого SWOT-анализа на основе системного подхода. В контексте стратегии «Новый Узбекистан» и программы «Цифровой Узбекистан-2030» подробно проанализированы сильные и слабые стороны системы, а также внешние возможности и угрозы. В итоге даны практические рекомендации по модернизации системы высшего образования в соответствии с требованиями цифровой эпохи и повышению ее конкурентоспособности.

Ключевые слова: система высшего образования, цифровая трансформация, системный подход, SWOT-анализ, стратегическое развитие, Цифровой Узбекистан-2030, инновационное образование.

O‘zbekiston Respublikasining “Yangi O‘zbekiston” strategiyasi va “Raqamli O‘zbekiston-2030” dasturi oliy ta’lim tizimini mamlakatning innovatsion rivoji va inson kapitalini shakllantirishning markaziy harakatlantiruvchi kuchiga aylantirdi. Raqamli iqtisodiyotga o‘tish jarayonida oliy ta’lim muassasalari nafaqat mutaxassislar tayyorlovchi institut sifatida, balki tadqiqot, innovatsiya va ijtimoiy-iqtisodiy o‘shning asosiy sub’ekti sifatida qaralmoqda. Tizimli yondashuv bu jarayonda asosiy metodologik asos bo‘lib xizmat qiladi, chunki u oliy ta’lim tizimini ochiq, murakkab, o‘zaro bog‘liq va dinamik elementlar talabalar, professor-o‘qituvchilar, boshqaruv strukturalari, texnologik infratuzilma, moliyaviy resurslar, o‘quv dasturlari va tashqi muhit yig‘indisi sifatida ko‘rib chiqish imkonini beradi. Bertalanffy umumiy tizimlar nazariyasiga asoslanib, tizimning sinergetik xususiyatlarini, elementlar o‘rtasidagi o‘zaro ta’sirni va tashqi muhit bilan almashinuvni hisobga olish strategik boshqaruvning eng samarali yo‘li hisoblanadi.¹

Tizimli tahlil doirasida SWOT usuli ichki kuchli va zaif tomonlarni hamda tashqi imkoniyat va tahdidlarni kompleks baholashning klassik vositasiga aylanadi. Bu usul

---

¹ Bertalanffy L. von. General System Theory: Foundations, Development, Applications. New York: George Braziller, 1968. – P. 36-45 (tizimning ochiqligi va sinergetik xususiyatlari haqida).

statik holatni qayd etish bilan cheklanmay, tizimning dinamik rivojlanish traektoriyalarini, potensial sinergetik effektlarni va strategik matritsalar (SO, WO, ST, WT) orqali moslashuvchan boshqaruv strategiyalarini shakllantirishga yordam beradi. O‘zbekiston oliy ta’lim tizimining, ayniqsa Toshkent shahridagi yetakchi universitetlar misolida raqamli transformatsiya jarayonlarini chuqur SWOT tahlili orqali ko‘rib chiqish tizimning ichki izchilligi, moslashuvchanligi va barqaror rivojlanish istiqbollari aniqlashga imkon yaratadi. O‘zbekiston oliy ta’lim tizimining kuchli tomonlari birinchi navbatda davlat siyosatining izchil va strategik qo‘llab-quvvatlashida namoyon bo‘ladi. So‘nggi yillarda oliy ta’lim muassasalari sonining keskin o‘shishi, xorijiy yetakchi universitetlar filiallari ochilishi, xalqaro reytinglarda ishtirok etishning kuchayishi va “Universitet 3.0” konsepsiyasining joriy etilishi tizimning umumiy potensialini sezilarli darajada oshirdi. “Raqamli O‘zbekiston-2030” dasturi doirasida LMS platformalari, elektron kutubxonalar, sun’iy intellekt asosidagi o‘quv vositalari va masofaviy ta’lim tizimlarining kengayishi ayrim yetakchi universitetlarda raqamli infratuzilmaning nisbatan yuqori darajasini ta’minlamoqda. Yosh aholining yuqori ulushi, demografik dividend va raqamli texnologiyalarga tabiiy qiziqish inson kapitalini rivojlantirishning muhim ichki resursi hisoblanadi. Bundan tashqari, xalqaro loyihalar, jumladan Erasmus+, Jahon banki va Osiyo taraqqiyot banki dasturlari orqali texnologik va moliyaviy qo‘llab-quvvatlashning mavjudligi tizimning moslashuvchanligini va ochiqligini oshiradi.²

Shu bilan birga, tizimning zaif tomonlari chuqur tizimli xarakterga ega bo‘lib, raqamli transformatsiyani sekinlashtiruvchi asosiy to‘siq sifatida namoyon bo‘lmoqda. Texnologik infratuzilmaning notekis rivojlanishi, ayniqsa mintaqaviy universitetlarda internet tezligining pastligi, qurilmalar eskirganligi va raqamli bo‘linish muammosi

---

² O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-6079-son Farmoni. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida. – 2020. (strategiya asosiy yo‘nalishlari).

tizimning umumiy samaradorligini pasaytiradi. Professor-o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyalari darajasi har xil bo‘lib, ko‘pchilikda an’anaviy pedagogik usullarga qattiq bog‘liqlik saqlanib qolmoqda. O‘quv dasturlarining mehnat bozori talablariga yetarli darajada mos kelmasligi, nomutaxassislik fanlarining yuqori ulushi, moliyaviy resurslarning cheklanganligi va ma’lumotlar xavfsizligi bo‘yicha zaif himoya mexanizmlari tizimning ichki sinergetik potensialini ro‘yobga chiqarishga xalaqit beradi. Bu omillar birgalikda tizimning dinamik moslashuvchanligini pasaytirib, raqamli transformatsiyaning chuqurlashuvini cheklaydi.³ Tashqi muhit imkoniyatlari esa juda katta. Xalqaro moliyaviy institutlar va donor tashkilotlarining qo‘llab-quvvatlashi, xorijiy universitetlar bilan hamkorlikning kengayishi, sun’iy intellekt, big data, bulutli hisoblash va boshqa zamonaviy texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta’lim mazmunini tubdan yangilash, shaxsiylashtirilgan o‘quv traektoriyalarini yaratish va umrbod ta’lim tizimini shakllantirish uchun keng imkoniyatlar ochmoqda. Ishchi kuch bozorining raqamli ko‘nikmalarga bo‘lgan talabining o‘sishi universitetlarni innovatsion dasturlar ishlab chiqishga undamoqda. Mintaqaviy hamkorlikning kuchayishi, Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqi va Yevropa Ittifoqi loyihalari orqali qo‘shimcha resurslarni jalb qilish, shuningdek, davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish orqali texnoparklar va innovatsion markazlarni universitetlar negizida tashkil etish istiqbollari mavjud.⁴ Biroq, tahdidlar ham jiddiy xarakterga ega. Global raqobatning kuchayishi, xorijiy universitetlarning O‘zbekiston ta’lim bozoridagi faollashuvi, “miya oqimi” muammosi va ichki demografik bosim tizimning uzoq muddatli barqarorligiga xavf solmoqda. Iqtisodiy o‘zgarishlar, inflyatsiya va moliyaviy cheklovlar

---

³ Kuldosheva G. Challenges and Opportunities of Digital Transformation in the Public Sector in Transition Economies: Examination of the Case of Uzbekistan. Asian Development Bank, 2021. – P. 12-18 (infratuzilma va kompetensiyalar bo‘yicha muammolar).

⁴ Mirsoatov A. Raqamli transformatsiya: mazmuni, mohiyati, shart-sharoitlari va istiqbolli yo‘nalishlari // Iqtisodiyot va ta’lim. – 2022. – №3. – P. 12-20 (infratuzilma va kompetensiyalar muammolari).

investitsiyalarni qisqartirishi, kibertahdidlar va pandemiya kabi tashqi zarbalar esa tizimning zaif tomonlarini yanada kuchaytirishi mumkin. Bitiruvchilarning mehnat bozorida raqobatbardoshligi pastligi oliy ta'limning ijtimoiy obro'sini pasaytirishi xavfini oshiradi.⁵

Ushbu SWOT komponentlarini tizimli ravishda o'zaro bog'lash orqali strategik matritsa shakllantirilganda SO-strategiyasi (kuchli tomonlarni imkoniyatlardan foydalanish) ustuvor yo'nalish sifatida ajralib turadi. Davlat siyosatining izchilligi va yosh kadrlar potensialidan samarali foydalanib, milliy raqamli ta'lim platformasini yaratish, xalqaro hamkorlikni chuqurlashtirish va innovatsion ekotizimni shakllantirish mumkin. WO-strategiyasi orqali zaif tomonlarni xalqaro grantlar va texnologik transfer hisobiga bartaraf etish, ST-strategiyasi bilan mavjud kuchlarni global tahdidlarga qarshi ishlatish, WT-strategiyasi esa qisqa muddatli ichki islohotlar orqali zaifliklarni minimallashtirish lozim. Tizimli yondashuv nuqtai nazaridan SWOT tahlili doimiy tsiklik jarayon bo'lib, monitoring, qayta baholash va moslashuvni talab etadi. Har bir elementdagi o'zgarish butun tizimga sinergetik ta'sir ko'rsatadi: infratuzilmaning yaxshilanishi o'quv sifatini oshiradi, bu esa bitiruvchilarning raqobatbardoshligini kuchaytirib, mamlakat iqtisodiyotiga hissa qo'shadi. Aksincha, zaif tomonlarning uzoq muddat saqlanib qolishi tizimning inqiroz holatiga o'tishiga olib kelishi mumkin.

Shunday qilib, O'zbekiston oliy ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi murakkab, ammo yuqori potensialga ega jarayon hisoblanadi. Tizimli yondashuv asosidagi chuqur SWOT tahlili kuchli tomonlarni maksimal darajada ishlatish, zaifliklarni bartaraf etish va tashqi imkoniyatlardan samarali foydalanish orqali tizimni xalqaro standartlarga mos, innovatsion va barqaror holatga olib chiqish imkonini beradi. Bu nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki mamlakatning raqamli iqtisodiyoti va inson

---

⁵ Shakarbekovna N.S. OTTlarda raqamli transformatsiya jarayonining muammolari va uning imidjga ta'siri: xalqaro tajriba tahlili // CyberLeninka, 2025 (imkoniyatlar va xalqaro tajriba).

kapitalini rivojlantirishga muhim hissa qo‘shadi. Kelgusida empirik tadqiqotlar ekspert so‘rovlari, statistik modellashtirish va longitudinal monitoring bilan boyitilgan tahlillar strategik boshqaruvning yanada aniq va ilmiy asoslangan vositalarini ishlab chiqishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuv boshqa ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar uchun ham qo‘llanilishi mumkin bo‘lib, O‘zbekistonning barqaror rivojlanish maqsadlariga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Bertalanffy L. von. General System Theory: Foundations, Development, Applications. New York: George Braziller, 1968. – 289 p.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-6079-son Farmoni. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida. – Toshkent, 2020. – 28 b.
3. Kuldosheva G. Challenges and Opportunities of Digital Transformation in the Public Sector in Transition Economies: Examination of the Case of Uzbekistan. ADBI Working Paper No. 1248. Tokyo: Asian Development Bank Institute, 2021. – 67 p.
4. Mirsoatov A. Raqamli transformatsiya: mazmuni, mohiyati, shart-sharoitlari va istiqbolli yo‘nalishlari // Iqtisodiyot va ta’lim. – 2022. – №3. – B. 12-20.
5. Shakarbekovna N.S. Oliy ta’lim tizimida raqamli transformatsiya jarayonining muammolari va uning imidjga ta’siri: xalqaro tajriba tahlili // Ilmiy jurnal. – 2025. – №2. – B. 45-53.
6. O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyot rivoji. UNDP hisoboti. – Toshkent, 2025. – 142 b.